

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	36599
Nom	Cinema espanyol contemporani
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	4.5
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1333 - Grau en Comunicació Audiovisual	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	4	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1333 - Grau en Comunicació Audiovisual	11 - Complementos formatius de caràcter optatiu	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
GUILLAMON CARRASCO, SILVIA	340 - Teoria dels Llenguatges i Ciències de la Comunicació

RESUM

Estudi dels modes de representació del cinema espanyol com indústria, institució i discurs, tant des d'una perspectiva teòrica, analítica i històrica des de la dècada de 1960 fins l'actualitat

CONEIXEMENTS PREVIS**Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació**

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Sense requisits

COMPETÈNCIES

1333 - Grau en Comunicació Audiovisual

- Que els estudiants siguen capaços de treballar en equip, de comunicar les pròpies idees i d'integrar-se en projectes comuns destinats a l'obtenció de resultats.
- Capacitat per a buscar, seleccionar, llegir, interpretar i analitzar textos i documents tant escrits com audiovisuals (capacitat analítica, sintètica i crítica) .
- Conèixer els aspectes socials, històrics, econòmics i culturals dels contextos propis i aliens rellevants.
- Capacitat per a actuar defenent una cultura de la pau i respectant els drets fonamentals en els processos de la comunicació, en concret la igualtat entre dones i hòmens en tots els tractaments informatius, interpretatius, sígnicos, dialògics i opinatius de la comunicació.
- Coneixement dels diversos llenguatges, codis i modes de representació propis dels distints mitjans tecnològics i audiovisuals: fotografia, cine, ràdio, televisió, vídeo i imatge electrònica, internet, etc. a través de les seues propostes estètiques i industrials, a més de la seua rellevància social i cultural i la seua evolució al llarg del temps, que haurà de generar la capacitat per a analitzar relats i obres audiovisuals, considerant els missatges icònics com a textos i productes de les condicions sociopolítiques i culturals d'una època històrica determinada.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

- *Conèixer els codis i modes de representació propis de la comunicació audiovisual*
- *Identificar la rellevància social, cultural i històrica de les propostes estètiques de les indústries audiovisuals*
- *Dur a terme anàlisi de relats i obres audiovisuals*

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Modes de representació al cinema sota el franquisme

1. Discurs fílmic i context: conceptes i problemes fonamentals
2. Identitat nacional, (re)construcció històrica i tecnologia de gènere sota el franquisme
3. Malenconia, dispositiu fílmic i cinema de croada
4. Cinema històric, melodrama i film noir

2. El desarrollisme i el Nou Cinema Espanyol (NCE)

1. El desarrollisme: significació històrica, cultural i econòmica
2. Lanomenat Nou Cinema Espanyol (NCE) i la reforma de José María García Escudero
3. L'UNINCI i el regrés de Luis Buñuel: Viridiana (1961)
4. Vetes de lesperpent en la comèdia: José Luis García Berlanga, El verdugo (1963)
5. Ressons de la Guerra Civil. Crítica social i representació de la violència en La caza (Carlos Saura, 1966)

3. L'eixida del franquisme. El cinema de la transició

1. El discurs del consens. Linici de la cultura del desencantament
2. El cinema de la transició. De la crítica al franquisme a la tercera via
3. Dictadura I imaginaris del trauma
- 3.1. El cinema simbòlic de Carlos Saura
- 3.2. Mite i història: El espíritu de la colmena (Víctor Erice, 1973)
- 3.3. Envers la figura materna a Furtivos (José Luis Borau, 1975)
- 3.4. Representació de la família franquista: El desencanto (Jaime Chávarri, 1976)

4. El cinema als inicis de la democràcia. La dècada dels anys vuitanta

1. Context històric, econòmic i social. Significació de la Moguda
2. La modernització de laparell cinematogràfic I la llei Miró
3. Contracultura i cinema underground: Arrebato (Iván Zulueta, 1979)
4. Nous discursos fílmics envers el gènere I la sexualitat
- 4.1. Emancipació, empoderament i sexualitat al cinema de dones: Pilar Miró, Cecilia Bartolomé, Josefina Molina
- 4.2. La representació de la homosexualitat: Eloy de la Iglesia i Imanol Uribe

5. El cinema espanyol dels anys noranta

1. Context històric, social i cultural. Postmodernitat i crisi dels metarrelats
2. Noves temàtiques al cinema: els problemes del present
3. El realisme social. Representacions del proletariat i el precariat al cinema
4. La representació de la diversitat sexual: Pedro Almodóvar

6. El cinema espanyol del canvi de mil·lenni

1. Entendre el segle XXI. Globalització, crisi econòmica i neoliberalisme
2. El cinema espanyol en el panorama transnacional. Entre la dispersió i lespecialització genèrica
3. La irrupció de la visualitat hàptica i el nou cinema de dones: Isabel Coixet, Mar Coll, Paula Ortiz
4. Repensar la crisi econòmica: Magical Girl (Carlos Vermut, 2014)

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	45,00	100
Elaboració de treballs en grup	20,00	0
Estudi i treball autònom	32,00	0
Lectures de material complementari	5,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	10,00	0
TOTAL	112,00	

METODOLOGIA DOCENT

Lliçó magistral
Estudi i anàlisi de textos fílmics
Debats en l'aula: cine-fòrum
Exposició en l'aula i treball per grups

AVALUACIÓ

Prova escrita final (examen): 60%

Elaboració i presentació d'un treball en grup: 30%

Valoració de l'actitud i participació en la dinàmica de les classes (activa, raonada i regular): 10%

Per tal de superar l'assignatura s'hauran d'aprovar totes les proves d'avaluació amb un mínim de 5 punts sobre 10.

Els problemes d'ortografia, sintaxi i/o expressió escrita puntuaran negativament, podent comportar el suspens de la prova.

L'honestetat intel·lectual és vital en les comunitats acadèmiques, i per a la justa avaluació del treball de l'alumnat. Tots els treballs presentats en aquest curs han de ser d'autoria original. No s'admetran treballs en els quals es faci ús de col·laboració fraudulenta o la composició amb ajuda d'intel·ligència artificial (ChatGPT o altres).

En el cas de comprovar-se plagi en un treball d'avaluació d'un estudiant, aquest es podrà puntuar amb la qualificació numèrica de zero, amb independència del procediment disciplinari que es puga incoar i, si escau, de la sanció que siga procedent d'acord amb la legislació vigent.

El sistema general de qualificacions seguirà la normativa de la Universitat de València aprovada pel Consell de *Govern del dia 30 de maig de 2017. ACGUV 108/2017.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- BALLESTEROS, Isolina (2001) Cine (ins)urgente. Textos fílmicos y contextos culturales de la España postfranquista. Madrid: Fundamentos.
- GAMEZ FUENTES, María José (2004) Cinematergrafía. La madre en el cine y la literatura de la democracia. Castellón: Publicacions de la Universitat Jaume I.
- GUILLAMÓN CARRASCO, Silvia (2015) Desafíos de la mirada. Feminismo y cine de mujeres en España. Valencia: Quaderns Feministes, Universitat de València.
- GUILLAMÓN CARRASCO, Silvia (2018) El monstruo femenino. Lo siniestro y la construcción de lo materno en Furtivos, Fonseca. Journal of Communication, 17.
- GONZÁLEZ DE GARAY, Beatriz y ALFEO, Juan Carlos (2017) Formas de representación de la homosexualidad en el cine y la televisión españolas durante el franquismo, LAtalante. Revista de estudios cinematográficos, 23.
- GUBERN, Román et alii. (2009) Historia del cine español, Madrid, Cátedra.
- HEREDERO, Carlos F. (1994) Huellas del tiempo. Cine español 1951-1961, Valencia, Filmoteca de la Generalitat Valenciana.
- HOPEWELL, John. (1989) El cine español después de Franco, Madrid, Ediciones El Arquero.
- HURTADO, José A. y Francisco PICÓ (eds.) (1989) Escritos sobre cine español 1973-1987. Filmoteca de la Generalitat Valenciana.
- MONTERDE, José Enrique (1993) Veinte años de cine español (1973-1992). Paidós: Comunicación.
- TALENS, Jenaro & Santos ZUNZUNEGUI (eds.) (1998) Modes of Representation in Spanish Cinema. Minneapolis /Londres, The University of Minnesota Press.
- VILARÓS, Teresa (2018) El mono del desencanto. Una crítica cultural de la transición española (1973-1993). Madrid: Siglo XXI.
- ZECCHI, Barbara (2014) Desenfocadas. Cineastas españolas y discursos de género. Barcelona: Icaria.
- ZUNZUNEGUI, Santos (2002) Historias de España, Valencia, Filmoteca.
- ZUNZUNEGUI, Santos (2005) Los felices sesenta. Aventuras y desventuras de cine español (1959-1971). Barcelona: Paidós.

Complementàries

- BELMONTE AROCHA, Jorge y GUILLAMÓN CARRASCO, Silvia (2019) Género, edad y violencia simbólica. La representación de la bruja vieja en el cine español, en Zurian, F. A. et al. (eds.) Edad y violencia simbólica en el cine. Palma: Edicions UIB.
- GÁMEZ FUENTES, María José (2001) No todo sobre las madres: cine español y género en los noventa, Archivos de la Filmoteca, 39.
- GUILLAMÓN CARRASCO, Silvia (2015) Los discursos de las cineastas en España, Dossiers feministes, 20.
- GUILLAMÓN CARRASCO, Silvia (2020) Haptic Visuality and Film Narration. Mapping New Womens Cinema in Spain, Communication & Society, Vol. 33(3).
- LABANYI, Jo (2002) (ed.) Constructing Identity in Contemporary Spain. Theoretical Debates and Cultural Practice. New York: Oxford University Press.

- SÁNCHEZ NORIEGA, José Luis (2021) *Icíar Bollaín*. Madrid: Cátedra.
- VILARÓS, Teresa (2010) *Barcelona come piedras: la impolítica mirada de Jacinto Esteve y Joaquim Jordà en Dante no es únicamente servero*. *Hispanic Review*, Vol. 78.
- ZECCHI, Barbara (2015) *El cine de Pedro Almodóvar: de óptico a háptico, de gay a new queer*, Área abierta, 15.
- ZECCHI, B. (2017) (coord.) *Tras las lentes de Isabel Coixet. Cine, compromiso y feminismo*. Zaragoza: Prensas Universitarias de Zaragoza.
- ZURIAN, Francisco A. y GARCÍA RAMOS, Francisco José (2021) *Una mirada queer sobre el cine español del siglo XX: guía didáctica*. Madrid: Fundamentos.